DISSERTATIO INAVGVRALIS IVRIDICA,

DE INVTILIBVS CLAVSVLIS NOTARIORVM CONTRACTIBVS ADIECTIS,

QVAM

RECTORE VNIVERSITATIS MAGNIFICO,

PRÆNOBILI, CONSVLTISSIMO ET EXPERIENTISSIMO VIRO,

DN. D. HERMAN. PAVLO IVCH,

SERENISS. DVCVM SAXO-VINAR. ISENAC. ET GOTH. CONSIL. AVLIC. ET ARCHIAT. PATHOL. ATQVE PRAXEOS PROF. PVBL. PRIMAR. FAC. MED. SENIORE, ET ACADEM. CÆSAR. NAT. CVRIOS. COLLEGA,

EX DECRETO

INCLYTI ICTORVM ORDINIS ERFORDIENSIS,

PRÆSIDE

DN. CONR. WILHELMO Strecker,

ICTO, IVRID. FACVLT. ET IVDICII ELECT. PROV. ASSESS. COD. PROF. PVBL. ORDINAR. NEC NON CIVIT. ERFORD. SYND. PRIMARIO, CONSVLE ET CAVSAR. TVTELAR. CONSVLENTE,

PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTROQVE IVRE HONORES AC PRIVILEGIA RITE ET LEGITIME CONSEQVENDI,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI EXPONET

AVTOR ET RESPONDENS

IOANNES CAROLVS Kretzschmar/

CIVITATIS LVSCAVIENSIS SYNDICVS ET POLIGRAPHVS NEC NON ADVOCAT. LEGITIMAT. ELECT. SAXON.

IN AVDITORIO ICTORVM MAIORI

DIE VIII. FEBRVARII, M DCC XXXVI.

ERFORDIÆ, Typis HERINGII, Acad. Typogr.

Digitized by Google

VIRO
PRÆNOBILI, CONSVLTISSIMO
ET
AMPLISSIMO, DOMINO,
DOMINO
IO. FRIEDERICO SEYFRIDIO,
POTENTISSIMI REGIS POLONIÆ ET ELECTORIS SAXONIÆ A CONSILIIS COMMISSIONVM, NEC NON PRÆFECTO PRÆFECTVRÆ LEISNICENSIS LONGE GRAVISSIMO ET MERITISSIMO,
DOMINO,
MŒCENATI ET PATRONO
SVO MAXIME COLENDO,

CVM

DEVOTA OBSERVANTIÆ CONTESTATIONE,

HASCE IVRIS PRIMITIAS,

TANQVAM

INFINITÆ BENEFICIORVM ACCEPTORVM
MVLTITVDINIS SIGNA,

ET

GRATÆ MEMORIÆ HAVD INTERMORITVRÆ
PIGNORA,

PERPETVVM

SIBI SVISQVE STVDIIS PATROCINIVM

EXORATVRVS

OFFERT ATQVE CONSECRAT

IOANNES CAROLVS Kretzschmar/
SYNDIC. ET POLIOGRAPHVS LVSCAVIENSIS.

Digitized by Google

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA

DE

INUTILIBUS CLAUSULIS NOTARIORUM CONTRACTIBUS ADJECTIS.

§. I.

NOtarii nomen acceperunt a notis ſeu ſignis celerioris ſcripturæ gratia olim inventis. LIPS. *Epiſtol. ad Belg. cent. 1. epiſtola* 27. quam doctiſſimis obſervationibus, ipſarumque notarum catalogo illuſtravit IOANNES PRETTENIUS, *E.g.* C. denotabat Cajum, inverſum Ↄ. Cajam. Et quamvis pleræque notæ in deſuetudinem abierint: haud levis tamen eſt conjectura, Notarios ab iis eſſe appellatos. Non refragabor tamen, ſi quis eos dictos malit a notando: quia autoritate publica, omnes hominum in vita civili obvenientes actus licitos, bona fide & ſecundum leges,

 con-

Digitized by Google

conficiunt & conſcribunt, ne propter memoriam hominis labilem vitamque perbrevem, iidem pereant. Vide ſis GEORGII BEYERI. *Volckmann. emendat. Part. 1. cap. 7.*

§. II.

Notarius eſt perſona publica, cui Principis ſumma autoritate, examine prævio, fides ſincera in eo, quod geſtum eſt, ad illorum, quorum intereſt, deſiderium, legitime conſcribendo conciliata creditur ROSBACH. *proceſſ. civ. tit. 62. n. 28.* RENNEMANN. *jurispr. membr. 4. diſp. 8. th. 18.*

§. III.

Notarii creari ſolent vel auctoritate propria vel communicata.

§. IV.

Auctoritate propria in imperio Romano-Germanico. Notarios conſtituit Imperator. THOM. SAGITTAR. *diſſ. in. aug. de jure ac privileg. Comit. palat. §. 32.* Licet vero etiam alii, ut Electores, Duces, Epiſcopi, Comites, Notarios absque ſpeciali Auguſti conceſſione creare poſſint: auctoritas tamen iſtiusmodi Notariorum ad conſtituentium territoria eſt reſtricta. MATTH. STEPHANI *de jurisdict. libr. 2. p. 2. C. 5. n. 2.*

§. V.

Communicata auctoritate, dignitatem notariatus in imperio Romano-Germanico largiuntur ii, quibus hoc ſpeciatim ab Imperatoribus eſt indultum, nemo enim Notarios creare poteſt, niſi hanc poteſtatem a Cæſarea Majeſtate impetraverit. PAVRMEISTER. *de jurisdict. Imper. Rom. libr. 2. c. 10. n. 19.* SIXT. *de Regalib. libr. 1. c. 15. n. 14.* Et tales ſunt Comites Palatini, qui auctoritate Imperatoris, per imperii Romano-

Digitized by Google

mano-Germanici provincias Notarios creant. THOM. SAGITTAR. *dissert. cit. th.* 2. & RENNEMANN. *cit. loc. thes.* 26.

§. VI.

Notarii quoque a tabulis, quarum olim usus fuit in conficiendis instrumentis, appellari solent Tabelliones, *Novell.* 44. *& l.* 14. *§.* 3. *C. de SS. Eccles.* item Tabellarii, *l.* 11. *C. qui pot. in pign.* Tabularii *l. ult. §.* 2. *ff. de jure deliber.* nec non judices chartularii sive ordinarii, ex ea ratione, quia coram illis mandatarii sive actores ex Constitutione MAXIMILIANI I. constitui, protestationes, appellationes & Leuterationes interponi, testes examinari, aliique actus expediri possunt, qui alias magistratibus competunt. GEORG. BEYER. *in Volckmann. emend. l. c.* qui plura nomina notariorum diligenter recenset.

§. VII.

Notariorum officium inter alia in eo consistit, ut ultimas voluntates, codicillos, testamenta ac contractus conficiant, ac, quæ coram iis gesta sunt, in solennia referant instrumenta. MATTHIAS quidem BERLICHIVS censet, Doctorem juris publice creatum, & jurejurando ad justitiam observandam obstrictum, qui tamen Notarius non est, solenne instrumentum conficere posse, idque eandem, ac si a Notario aliquo factum fuisset, fidem mereri: sed de hac assertione subdubitat CARPZOVIUS *Proc. jur. art.* 3. *tit.* 2. *n.* 71. 72. & ei praxis fori refragatur.

§. VIII.

Licet vero clausulæ in libellis, testamentis ac contractibus adhiberi soleant: nos tamen tantum de clausulis contra-

ctuum,

Digitized by Google

ctuum, iisque inutilibus, ſolliciti in præſenti diſſertatiuncula erimus.

§. IX.

Clauſulæ vocabulum a claudendo derivant BUCHNERUS *in lexico Fabri* atque BECMANNUS *de orig. lat. ling.* Uti enim actio in genere dicitur, quicquid omnino agi ſolet *l. 178. §. 2. ff. de V. S.* ſic etiam vox clauſulæ ſumitur vulgariter pro cujusque rei fine & exitu. Vid. BARSCHAMP. *in Radic. Clauſul. c. 1. n. 1. & 2.*

§. X.

Vox clauſularum inter juris ſepta varias quoque recipit ſignificationes, & quidem pacti, conditionis, legis, proteſtationis, neceſſitatis, juris, actus, termini juris, docente BARSCHAMPIO *dict. tr. cap. 1. n. 3.* ſive quod circa finem orationis adhiberi ſoleant & illam concludere, ſecundum CICERONEM *in libr. 5. epiſt. ad Attic. epiſt. 21.* & PHIL. PAREUM. *in Lex. Crit.* ac Græcorum κολοφῶν reſpondet, notante S. POMP. FESTO *de V. S. voc. clauſula:* ſeu quod orationem, in quacunque illius parte adhibeantur, certis includant cancellis, certosque conſtituant terminos, extra quos egredi explicatio nequeat, vid. *l. 9. ff. de Edend. l. 25. de recept. qui arbitr. l. 38. cum ſeq. de leg. 1. l. 17. & l. 19. Judicat. ſolv.* Conf. BRISSON. & CALVIN. *in lex. jur. voc. Clauſula.*

§. XI.

Clauſulam BARSCHAMP. deſcribit *d. c. 1. n. 5.* quod ſit oratio per certa & uſitata verba inſtrumento, contractui &c. ad explicandam & ſervandam voluntatem inſerta. BARTH. BERTAZOLLIO *in tr. Clauſul. inſtrum. Cl. 4. gl. 23.* dicitur

Digitized by Google

dicitur periodus ſive ſententia brevitatem atque concluſionem continens. Genus igitur BARSCHAMPIO eſt oratio ſive ſententia; forma in voluntatis enixæ conciſa declaratione conſiſtit.

§. XII.

Dividuntur clauſulæ a cauſa efficiente in legales & conventionales. Illæ neceſſariæ plerumque ſunt, hæ voluntariæ, utræque ſolitæ vel inſolitæ. II. a forma diſpeſci ſolent in ſolennes & minus ſolennes, in univerſales, generales & ſpeciales, in puras atque conditionales, abſolutas ac relativas, prout a loco diſtingui etiam poſſunt in poſitas ab initio, in medio & fine. III. ab objecto, quando & contractibus & inſtrumentis aliisque negotiis legitimis adhibentur, variæ occurrunt partitiones: unde aliæ communes: aliæ cujusvis naturæ propriæ. IV. ab effectu fineque varias ſortiuntur diviſiones, cum dicantur derogatoriæ, reſervatoriæ, ſuppletoriæ, pœnales, comminatoriæ, juſtificatoriæ, promiſſoriæ, &c. quarum omnium quædam cenſentur odioſæ, quædam contra favorabiles Conf. BARSCHAMP. *dict. tract. in prolegom.*

§ XIII.

Et uti clauſulæ quoque deſcribuntur in principales & minus principales: ita clauſulæ principales contractuum a Notariis etiam in eorum protocollis, non ſunt temere omittendæ. Ita enim expreſſe ſanxit MAXIMILIANVS I. glorioſæ memoriæ, *in Conſtitutione de Notariis:* Und wiewohl ein Protocoll, ſo vollkömmlich zu extendiren, als ein Inſtrument davon gemachet, von unnöthen iſt; So ſollen doch die Notarien, zum minſten mit kurtzen Worten die Haupt-Clauſulen der Subſtanz der Handlung und Contracts, ſo vor ihnen geſchicht,

B und

und gleichwohl nach eines jeden Contracts oder Handels-Natur, oder Gewohnheit desselben Orts anregen, und sonderlich die Clausulen von den Verzeihungen.

§. XIV.

Utut vero hâc malitiarum & fraudum plena ætate necesse sit, variis clausulis sibi prospicere: cavere tamen sibi debet Notarius a clausulis insolitis. Hæ enim contractum reddunt suspectum. HERING. *de Fidejussor. cap.* 17. *n.* 13. COLER. *de Proc. execut. part.* I. *c.* 10. *n.* 2. BRUNNEMANN. *Cent.* 3. *decis.* 77. *n.* 6. Et instrumentum continens pacta insolita, & clausulas inconsuetas, censetur falsum. MENOCH. *libr.* 5. *præs.* 20. *n.* 20. Sententia tamen illa, quæ ex cumulatione clausularum fraudem colligit, ex mente TIRAQVELLI *de retract. conv. n.* 17. ita mitiganda videtur, ut tunc locum inveniat, si versemur in negotio, in quo alias fraus facile intervenire potest.

§. XV.

Quodsi forte clausulæ quædam, ex stilo Notariorum, præter & contra partium contrahentium mentem adjectæ fuerint: illæ non valent, si in principali dispositione non reperiantur. HEIG. *part.* 2. *quæst.* 17. *n.* 11. CARPZOV. *part.* 3. *Const.* 1. *def.* 40. *n. ult.* Quid quod? Imperator MAXIMILIANUS I. in *Constitutione* allegata disertis verbis Notario injungit, ut clausulas ex consensu partium contractibus subjiciat. Ubi inquit: Denn nachdem die Verwilligung und Meynung des, der also vor ihm handelt und contrahiret, ein wesentlich und substantial-Stück ist desselbigen Contracts oder Handels, und aller andern dingen, deren sich die Partheyen vereinigen und überkommen, ob sie gleich von Gewohnheit dabey gesetzt würden,

und

und denn solcher Consens und Verwilligung nicht gestrecket werden möge auf dasjenige, das einem nicht wissend ist: So erfordert die Nothdurfft, daß ein Notarius, vor ihm und denen Zeugen, zum wenigsten summarie denen Partheyen erzehle und lese die Pacta, verzicht, und jede Clausulen, darauf in Krafft und Macht der Handelunge vor ihm geschehen, gestellet wären, und den Consens und Verwilligung darauf aussprechen lasse.

§. XVI.

Notarius vero debet esse peritus in rebus forensibus, ne formulis & clausulis utatur saltem per usum, non ex ratione, ut pica & psittacus stantes in palatio dominorum, loquentes sine intellectu, uti ait BARTHOL. BERTAZOLL. *tr. de clausul. instrum. in proœm. n. 1. seqq.* alias enim partes contrahentes de clausulis, quas ipse ignorat, certiores reddere nequit. Certiorationem vero sive explicationem clausularum Notariis severe injunxit MAXIMILIANVS I. *l. c. in verbis:* Und in einer Summen so sollen alle Notarien wissen und mercken, daß sie recht gelährt seyn sollen, aufs wenigste in denen Dingen, die solch Notariat-Amt betreffen, das ist die Summ desselben Notariats, damit sie wissen haben mögen, die Partheyen, so vor Ihnen contrahiren oder handeln, derer Solennitäten und Clausulen zu denen Contracten und Händeln, und ihrer Beständigkeit gehörig zu verständigen, und sich von denen Contracten und Händeln, von Rechten verworffen und verbothen, zu enthalten. Dieweil sie sonsten, ihrer Unwissenheit halber, denen Partheyen, so von ihnen versäumet würden, ihr Interesse abzulegen schuldig sind. Ipsa vero certioratio, si caute fieri debeat, non sufficit in instrumentis contractuum exprimere, eam factam esse, sed consultum, ut hæc certioratio a

Google

Notario coram testibus fiat, & Notarius postea cum testibus in subscriptione testetur, a se, præsentibus & audientibus testibus, certiorationem præmissam esse. Imo maxime proficuum est, ut, si cum personis jurium vel latinæ linguæ ignaris negotium sit, omittantur latinæ clausulæ, & germanicæ substituantur.

§. XVII.

Clausulæ inutiles dicuntur, quæ nullum usum præstant, superfluæ sunt, & nihil operantur. *arg. l. 37. C. de donat.* quarum quidem in contractibus omnis generis passim multæ ac variæ occurrunt: sed mihi sufficiet, illas tantum paucis perstringere, quæ mihi festinabundo jam in mentem veniunt, cæteris alii occasioni reservatis.

§. XIIX.

Istiusmodi clausula inutili Notarii fere omnium & singulorum contractuum instrumenta incipiunt hunc in modum, Titius, Cajus, für sich ihre Erben und Erbnehmen uhrkunden und bekennen &c. Regulariter enim hæc clausula prorsus est inutilis, quia non tantum pro nobis contrahimus, sed etiam pro heredibus nostris, etiamsi eorum nulla facta fuerit mentio *l. 13. C. de contrah. & comm. stipulat.* Interim nemo inficias ibit, hanc clausulam maxime esse utilem, in iis contractibus, qui sua natura ad hæredes non transeunt. E. g. in mandato judiciali juxta Recess. Imper. de anno 1654. §. Damit auch zum vierdten speciatim cautum est, ut mandata nomine hæredum simul concipiantur, ne, postea mortuo mandante, reassumtione processus opus sit. Idem dicen-

dum

Digitized by Google

dum venit de iis contractibus, in quibus personæ industria est electa.

§. XIX.

Similis clausula inutilis est, qua Notarii contrahentes contraventioni sub finem plerumque contractuum, renunciantes inducunt: Daß sie solchen Contract stets fest und unwiederrufflich halten wollen. Suæ enim conventioni stare, fidei humanæ congruum est, *l. 1. pr. ff. de pact.* quæque semel placuerunt, postea displicere nequeunt, *c. 21. de R. J. in 6. arg. l. 9. §. 1. ff. de aq. & aq. pluv. arc.* ideoque hac clausula non indigent contractuum instrumenta.

§. XX.

Quamvis vero in terris Saxonicis & alibi locorum, fœminæ majorennes sine Curatoris consensu, contractus inire nequeant: jure Justinianeo tamen fœminæ majorennes omnes contractus licitos celebrare possunt, nisi pro alio fidejubendo aut simili modo intercedant, STRYK. *de cautel. contr. Sect. I. cap. 2. §. 29.* adeoque clausula Notariorum, fœminam majorennem hunc vel illum contractum, consentiente Curatore suo, celebrasse, inter inutiles jure meritoque refertur.

§. XXI.

Inutilis vero imo & ridicula clausula est, quando Notarii dupondiis longe inferiores, contractui mutui a fœmina ipsa celebrato renunciationem SCti Vellejani solennem inserunt: cum tamen fœmina in istiusmodi contractu in suam solius utilitatem inito, ex SCto Vellejano nullam exceptionem, nullumque privilegium habeat, vel sperare possit. OLDENDORP. *in enchir. except. tit. 16. n. 21.*

 §. XXII.

§. XXII.

Clausula Germanica: alles getreulich, sonder Gefährde und Argelist, adeo promiscue a Notariis contractibus subjicitur, ut vix ullum exhibeatur instrumentum, in quo illa non exstet. At vero in contractibus bonæ fidei ea est inutilis, nec quicquam novi vel diversi juris ex adjectione hujus clausulæ contrahentibus nascitur, quia his contractibus ex sui natura præstatio doli inest. STRYK. *l. c. Sect. 2. cap. 5. §. 9.*

§. XXIII.

Jam ut paucis me expediam, & temporis oppido angusti rationem habeam, frequentissimas tantum clausulas inutiles recensebo, quæ in litterarum obligationibus, & emtionibus venditionibus vulgo occurrunt. Ita inutilis est clausula instrumento obligationis inserta: Allen getreuen Briefs-Inhabern. Incertum enim semper est, utrum agens ex alieno instrumento sit justus possessor an injustus. COLER. *de Proc. Exec. part. 1. cap. 2. num. 87. seqq.* Quare omnino necessarium, ut præter traditionem obligationis originalis, speciale Cessionis instrumentum conscribatur, alioqui cessionarius executive agere non posset. LENZ. *de cess. act. cap. 27. Membr. 9. num 25. seqq.* ubi inquirit, an Cessionarius tali casu sub cautione rati sit admittendus, nec ne?

§. XXIV.

Clausula: quod pecunia mutuo data in usum debitoris sit conversa, sive germanice: Daß das Darlehn zu des Schuldners scheinbahren Nutzen angewandt worden, frequentissime est inutilis, uti colligere licet ex *l. 4. pr. & l. 11. pr. ff.*

de

Digitized by Google

de reb. cred. GOTHOFRED. *ad l. 19. verb. curiosus ff. de novat.* Neque enim oportet creditorem ad hoc adſtringi, ut negotium debitoris gerat, quod certe futurum eſſet, ſi neceſſe habeat probare, pecuniam in rem & utilitatem debitoris eſſe erogatam. *per l. fin. pr. junct. l. 1. §. 9. ff. de exerc. act.* Neceſſaria tamen & utilis hæc clauſula 1) ſi quis cum civitate vel potius ejus adminiſtratoribus STRUV. *Jurispr. libr. 3. tit. 4. §. 7.* vel 2) cum eccleſia vel ejus adminiſtratoribus *Novell. 120. c. 6. in fin. Authent. Hoc jus C. de SS. Eccleſ.* vel 3) cum minore contraxerit. *t. t. C. ſi adverſ. credit.* COLER. *de proc. execut. part. 1. c. 10. n. 29. ſeq.* vel 4) ſi quis ad refectionem crediderit *l. fin. pr. ff. de exerc. act.* COLER. *l. c. n. 30.* 5) vel ſi quis ſervo, ut in rem domini vertatur *§. ult. J. quod cum eo qui in al.* 6) aut filio familias mutuam pecuniam dederit, hæc enim non reſtituitur, niſi vel in uſum patris, vel a filio in id impenſa fuerit, quod pater ex pietate declinare non poterat. Vid. *Colleg. Argent. libr. 14. tit. 6. theſ. 5.*

§. XXV.

Nonnunquam etiam videas, Notarios inſtrumentis ſuper mutuo confectis clauſulam guarentigii & paratæ executionis immiſcere. COLERUS *Proc. exec. part. 1. c. 3. n. 19.* nomen guarentigii derivat a vocabulo guardiæ, quod Tuſcis & Lombardis cuſtodia vel ſecuritas eſt, quia per inſtrumenta guarentigio munita plenius cuſtodiuntur & obſervantur pacta, & magis in tuto conſtituitur creditor, ſciens nimirum, quod in caſu non ſervatæ fidei, habiturus ſit in continenti proditam paratam executionem, absque alio (ordinario) proceſſu judiciali. WEHNERUS vero *in obſ. pract. voc.* Gua-

Guarentigia & BESOLD. *thes. pract. verb. Guarentig. instrum.* guarentigium vocant præceptum judicis seu notarii partibus factum, ut observent ea, quæ in instrumento scripta sunt. Sed hæc clausula vel ideo inutilis est, quia instrumentum recognitum, ex omnium fere locorum statutis & consuetudine, vi instrumenti guarentigionati & paratissimæ executionis gaudet. CARPZOV. *Proc. tit. 22. art. 1. num. 33.* COLER. *Proc. Exec. part. 2. cap. 2. num. 2. seq.* Utilis tamen illa clausula est in iis contractibus, qui ordinario processu ventilari solent, his enim qualitatem executive agendi conciliare hanc clausulam censent Doctores. Quod & ibi procedit, ubi juxta jus commune instrumentis vis executiva non adscribitur. CARPZOV. *l. c. art. 1. num. 7. seq.*

§. XXVI.

Quia exceptio non numeratæ pecuniæ intra biennium instrumento obligationis opponi potest: solent Notarii post confessionem mutui, subjicere vulgatam illam hujus exceptionis clausulam renunciatoriam, quæ hujus solet esse sententiæ: Massen ich das Darlehn baar und in einer unzertrenneten Summe zu meinen sichern Händen empfangen, deshalber ich hiermit der Exception des nicht gezahlten oder empfangenen Geldes in bester Form Rechtens renunciire. Sed frustranea est hæc clausula, & Notarii eam adscribentes oleum operamque perdunt. Cum enim obligationes ante numerationem pecuniæ conscribantur, iisque sub spe futuræ numerationis, hæc clausula inseratur, quæ vero spes sæpius miseros fallit: hæc exceptio debitoribus non est deneganda. Ex quo fundamento colligunt juris interpretes, exceptioni non nume-

ratæ

Digitized by Google

ratæ pecuniæ in eodem inſtrumento renunciari non poſſe. ZANGER. *de Except. P. 3. c. 14. num. 71.* quam ſententiam eo etiam proferunt, ut ne quidem in inſtrumento guarentigionato huic exceptioni renunciari queat. MANTICA. *de tac. & ambig. convent. libr. 18. tit. 6. n. 18.* Quodſi ergo quis caute & circumſpecte velit mutuum dare, non ſoli fidat ſcripturæ, ſed convocet teſtes idoneos, & fide dignos, eosque maſculos, non pauciores tribus. Hi enim teſtes ſi numerationi pecuniæ interfuerint, & poſtea in ſubſcriptione teſtimonium perhibeant, pecuniam in ſua præſentia eſſe numeratam, fruſtranea erit querela, pecuniam non eſſe numeratam. Vid. *Authent. Si quis vult caute C. Qui pot. in pign. & Novell. 73. c. 2.* Contra maxime utilis eſt renunciatio exceptionis non numeratæ pecuniæ, ex intervallo poſt conſcriptam obligationem facta, ſive ea in ſcriptis, ſive coram teſtibus interceſſerit, cum utrinque eadem militet ratio *l. 15. C. de fid. inſtrum.* STRYK. *caut. contr. ſect. 2. cap. 7. §. 8. ſeqq.*

§. XXVII.

De clauſula: Daß das Darlehn in eben den Münz-Sorten, wie es gezahlet worden, wieder bezahlet werden ſolle, quæ a Notariis rariſſime omittitur, ſi mutuum in nobiliori moneta fuerit ſolutum, non una ICtorum eſt ſententia. Quidam eam pro inutili venditant, ac urgent, aliud pro alio, niſi vel extrema neceſſitate urgente, vel creditore juri pro ſe introducto renunciante, Creditori ſolvi non poſſe *l. 41. pr. ff. de reb. cred.* Unde inferunt, accipientem mutuum in moneta nobiliori, id in moneta minuta ſive viliori ſolvendo non liberari. Vid. WEHNER. *in Obſerv. pract.* voc.

Digitized by Google

grobe Reichs-Münze & SAM. STRYK. *dissert. de caut. abund. in contract. cap. 1. n. 23.* Alii contra opinantur, eam clausulam non esse inutilem, cum solutio in alia moneta, quam quæ mutuo data est, fieri possit, modo ejusdem bonitatis atque valoris sit moneta, ita ut creditor ex solutione damnum non sit passurus, *l. 99. de solut. l. 1. §. 1. l. 35. de aur. & arg. leg.* ZANGER. *de Except. part. 3. c. 1. n. 160.* illustris WERNHER. *select. obs. for. part. 5. obs. 209. n. 1. seqq. & part. 8. obs. 417.* quorsum pertinet, creditorem ultra XXV. florenos in moneta minutiore recipere non cogi. *Ord. Monet. de ann. 1559. §.* Diese jetzt gemeldte. BERGER. *Occon. jur. libr. 3. tit. 2.* §. 4.

§. XXIIX.

Quod denique ad contractum emtionis venditionis attinet, duas tantum clausulas, Notariis maxime solennes, attingam. Prima est clausula promissæ evictionis inutilis: Daß er wegen des verkaufften Gutes dem Kauffer allemahl eine sichere Gewehr seyn wolle. Venditor enim emtori ad evictionem præstandam obligatur, licet nihil de evictionis præstatione in contractu fuerit expressum *l. 6. C. de Eviction.* Quodsi vero clausula evictionis præstandæ ita informetur: Daß Verkauffer dem Kauffer es sey auch, auf was Art ihm immer das Gut entwehret, oder auch aus Landes-Fürstlicher Gewalt abgenommen werden solte, dennoch die Gewehr leisten wolle, omnino utilis est, uti demonstratum dedit STRYK. *caut. contract. Sect. 2. cap. 8. §. 39. & 40.* Casus singulos, in quibus cessat evictio, collegit STRYKIUS in *diss. de immunitate a præstatione evictio-*

Digitized by Google

evictionis: ac *de pacto: ne evictio praestetur*, elegantissimam dissertationem conscripsit JO. NICOL. HERTIUS.

§. XXIX.

In venditionibus aedium clausula inutilis est Notariorum: Verkauffer verkauffe dem Kauffer das Hauß, und alles was darinnen Erd- Wand- Band- Nied- und Nagel-fest ist: haec enim semper subintelligitur. CARPZOV. *part. 2. Const. 33. def. 20.* WEHNER. *in observ. pract.* voc. Nagel-fest. Haec in legibus dicuntur *fixa vincta*, iisque opponuntur *ruta caesa l. 17. §. 6. l. 38. §. 2. ff. de action. emt. & vend.* De pertinentiis, quae cum re principali venditae censentur, egit SAM. STRYK. *in dissert. de jure pertinentiar.* Pertinentiae autem dicuntur, quae tempore contractus adfuerunt, & ad perpetuum rei venditae usum sunt destinatae & eidem adplicatae. *l. 17. §. 7. l. 18. §. 1. ff. de act. emt.*

§. XXX.

Profecto Augiae stabulum repurgandum mihi esset, si omnes clausulas Notariorum inutiles, quibus contractuum instrumenta implere solent, enumerare vellem. Hae paucae ergo speciminis loco sufficiant. Quod reliquum est, Deo ter optimo terque maximo, pro concessa mihi in studiis meis gratia, submissas persolvo grates, eum enixe rogans, ut conatibus meis in posterum quoque adesse, eosque fortunare velit.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

S. D. G.

Digitized by Google

Digitized by Google